

UKRAINIAN LABOR NEWS

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00
Telephone: St. John 1465.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей"
Передплата на рік \$4.00.

Руконисий не звертає ся.

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS

cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ПОЧАТКИ ТОРГОВЛІ З СОВІТАМИ.

Кореспондент "Шікго Дейлі Нюс" Гірам К. Модервел доносить з Константинополя під датою 26. лютого, що французький високий комісар в тім місті переслав дня 25. лютого американському комісарови телеграфічно коротке повідомлення, що американському кораблю "Сінсінава" не дозволено везти у задоволений вуглем корабель до більшевцького порту Новоросійськ, як се було пляновано. Се є рішорядним з заборону американським кораблям плести до Росії, позаяк кораблі потребують вугля або подібного ладуку для баласту (тягар для порожніх кораблів).

Два британські кораблі переїхали недавно через Босфор і повезли вугле до Одеси без жадної перешкоди. Вони мали там накупити з розоротом цінні ричи.

Французька заборона американському кораблю опирала ся на тім, що ніби-то потрібно вугля в Константинополі, однак американські купці в тім місті доказують, що вугле з "Сінсінави" лежало в Константинополі тижнями і на него не було купця. Вони вірять, що ся заборона мала на цілі не допустити до американської торгівлі в Росії. Американський комісар в Константинополі звязав оборону американським торговельним правам проти французьких шпидів. Він має намір вислати слідуючого тижня другий корабель до Новоросійська заместі "Сінсінави", яка відплила до Злучених Держав.

Купці в Константинополі прагнуть виладувати великі не продані засоби, які вони там тримають і які грозять торговельною стратою. Американська корабельна рада рівнож прагне знайти товари для дармучючих американських кораблів.

Той самий кореспондент з дня 5. марта доносить вже, що того дня французька амбасада в Константинополі телефонувала до урядника американської торговельної ради, що американським кораблям буде дозволено везти вугле до російських портів, чим вона знесла заборону з попереднього тижня. Ся заборону знесено після інвестиції урядника американської високої комісії.

Важність сего випадку лежить в тім факті, що французька заборона, коли би продовжала ся, тримала би американську торговлю з далека від Росії, в той час як ривалізуючі краї забирають контракти. Се було би також погіршило трудне положення американських кораблів на Близьким Сході.

Американські бізнесмени в Константинополі отверто кажу, що вони уважують сей випадок за спробу чужоземної держави недиректно контролювати американську торговлю через контрольовані важних корабельних ладуноків. Вони виказують вагу будучої російської торгівлі в звязи з теперішню кризою в світовій торгівлі і настоюють, чтобы Злучені Держави поступали після своєї власної політики без заграничного вмішування ся.

Французьке втручання ся опізило пляни американської торговельної ради на яких три тижні, однак сподіють ся тепер, що перший американський корабель прибуде до Новоросійська околом половини марта. Директор близько-східного департаменту корабельної ради Честер має намір відіхати на сім кораблі, чтобы простудувати російський ринок.

Таким робом Злучені Держави, хоч не признали ще совітського правительтва ані не заключили з ним жадного торговельного договору, починають вже дійсно торговлю з Совітською Росією, зглядно з Радянською Україною, через її чорноморські порти. Як оказуєт ся з повніших кореспонденцій, то й Велика Британія вяде також до певного степеня торговлю з совітськими республіками через Чорне море.

"ЕВОЛЮЦІЯ" УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

І чому то та всехвальна українська інтелігенція, сей "цвіт нашого народу", сидить поза границями України? — задає собі не один робітник таке питання.

Та-ж вона завжди кричала, що вона з народом, для народу і за народ в кожній хвилині готова головою свою зложити. А от тепер, коли дійсно настала тяжка хвилина для того народу, вона здезертувала. Значить, вона брехала, коли говорила, що вона за народ і для народа готова головою наложити.

О, ні. Воно так не є. Таке думати про укр. інтелігенцію може тільки той, хто "не розуміє" нічого в системі будівництва "власної держави". Збудувати "власну державу" показалося далеко тяжше ніж розкірати готові міліони потом і кровю за працюваних людських грошми. Для розграблення казни, для зривання вивісок, для устроювання погромів не треба великого досвіду, але для збудування держави та еше "культурної", "цивілізованої", на європейський лад — самої назви "інтелігенція", коли до сеї назви додати еше навіть такі прищипки як гетьмани, отамани, міністри, директори, професори, редактори, генерали, осавули і прочая і прочая, одиши їх після правил в повній уніформі, — не вистарчає. Крім того всего треба мати еше олії в голові.

Коліс Петро Великий, чтобы напамувати російську інтелігенцію олієм, відрізав її бороду і нагнав за границю вчитись, як будувати державу.

"Ми-б до сего не додумались, як би не большевицька заєрхота", — писала віденська петлюрівська газета "Воля", еше в 1919 році.

"З ріжними місіями та комісіями, з ріжними дорученнями та припорученнями вештають ся зараз з кутка в кутку європейського світа і вчать ся, як будувати власний державний дім, молоді українські інтелігенції".

І розуміючи, що "праця єдина з неволає нас вирве" — "колають ся в роботі і, як ті пчолы з квіток, збирають людський доєвді до власного улика. Прийде час визволення. Здіймуть ся пчолы і веселими рывми поєдять в рідну пасіку". ("Воля" ч. 1, 1919 р.)

І стало ся диво, якого сам великий Дарвін не збагнув би. Опинившись завдяки большеванкам за границею, укр. інтелігенція з "працьовитих" пчолок раптом перероджуєт ся в метеликів. Старші, досвідчені, бачивші вже Швайцарію і Карльсбад графи та сенаторы, такі "наші рідні", — що-ж ан думаєт,

що ми не нація? — дивили ся на метеликів та тільки напіє сєрєзно, напіє жартовливо грозили на них дальчиком. А в душі думали: нехай там дівтора трохи повеселить ся, а то вона вже досить намаринувалася в губернаторських канцеляріях... Нехай, мовляк, хоч з атранету виплощить ся.

І метелики полоскались: і в Карльсбаді, і в Парижі, і в Празі, і в Римі, так полоскались, що не тільки прополоскали сотки міліонів вивезених з України гривень, але навіть власні крильця. Бо, бачите, "єволюція" з пчолы на метеликів була не природа, дуже раптова, а крильця в метеликів тримались гривнями.

І сидять тепер безкрилі метелики по Віднях та Парижах на гилках опустивши уха і думають гірку думу. По кавярнях літати — "крилець" нема. Летіти на Україну — еше час "визволення" не прийшов; се вже показалося на практиці.

Думаєт, думаєт так один метелик із старших, з породе чижиків, і додумав ся до того, що він колиє був в Думі і що в Думі досить вигідно було думати. І йому прийшло на думку, чи не скликати-б Думи дєнебул на гилках. Можна-б і не називати Думою, а дати європейську назву — конгрєс. Та одно листечко опало з гилки, зазеленело друге, нарешті і те опало, а думка про Думу так і полишилась думкою.

І метелики перетворились за той час в трутнів. А що бракувало меду, то почали один другого жерти. Декотрі поробили собі гаражі, своє... національне... з мутузом, підірзавши шийку бритвою, чтобы мотузок не зсунув ся. Декотрі, з більш второнних, записались паяками та кльовнями в кавярнях оперетки, декотрі пустились в світ за очі з образками, але більшість, з тихших на подіом, сидять еше й тепер і думають дальше свою думу.

Придумали "національну раду". Але вже показуєт ся, що і з тою "радою" не можуть дати собі ради. А в дійсності всі чекають, чи не зявиться ся якимсь чудом український національний Петро Великий та не покличе їх на Україну і не скаже їм, що еше час "визволення" настав і що в казні українській знова повно гривень, тому "приходять киянати над нами".

Задумали було самі придумати собі Петра. Покликали вони його з дому Габсбургів, надали на него вшити сорочку з широкі шаравари, настромили на голову корону з гербом трикутника, назвали Василєм Вишнвним і закричали: "слава", "се не змерла", "прийди і киянати над нами".

— Змерти, то се не змерла, — відповів той, але осел-то злод, той, що на нему їздив киянати до Альбани мій кузин Від. І "пуше прежнього" задумались трутні. Здавало ся, що вже жадного виходу нема... як нараз:

"Nota bene"! "Nota bene"! В многоглаголаній несть спасєнія", "nota bene"! Проч з кирилицею, нехай же латинка! Що за біс там розривів ся? Поглянули трутні в бік "Воли". — "Nota bene", — кричить дальше "Воля" ч. 6. — Зриваю з кирилицею і друкуєт латинкою, "бо нашим людям — не сміється, трутні мають еше дєсь своїх людей — все одно треба вчитись писати і читати, то ліпше-ж відразу вчитись кращого, як гіршого".

Та трутень, трутнем. Знає тільки жерти, а не працювати, хоч би і мозгом, і вилупивши на 6. число "Воли" і на її "nota bene" очі, питає:

— Та щож се значить? Яка користь з латинки? А внутрі і справді блансула налія! чи і справді не зявив ся тут ле який Петро Великий?

Побачивши, який йодупів має перед собою, "Воля" почала вичитувати їм таку "літанію": "Наші майбутні географічні границі з причини природних та з огляду на психологію сусідів не можуть бути певними. Особливо на Північ та Північний Захід. Ото-ж найвищий час тепер, поки наші політики і стратеги виробляють кордон фізичні, наші інтелігенції працювати над виробленем кордонів духовних, що повинні підперти кордон географічний".

І ні чорта з сего те второпали трутні! кордон фізичні, духовні, географічні, кирилиця, латинка...

— Не розуміємо ми такого "nota bene". — Я розумію кордон фізичний — обізвав ся один з трутнів. — Кордон фізичний, — се значить, коли я хочу дїбратись до скарбонки наповненої гривнями українських єлєя і робітників, а в тебе сильніший кулак і ти мені заїдеш в переніє, то се значить, що ти мені поставиш "фізичний кордон".

— Правильно! — закричали всі. Заохочений розважністю свого побратима, другий трутень (з лівких) задумав похвалитись і своїм умом і почав пояснювати своє розумінє кордонів духовних:

— Духовно ми еше не доросли, нас заїла рутенщина, ми товчемо ся в зачарованому колі нашої вузколобости, ми малуємо за дипломатами європейських країв, в кнєші і в голові у нас "віють вітри віють-буйні" і від того наші спини гнуть ся — і се є духовний кордон, який розділяє нас від укр. селян і робітників... Але на него засичили всі трутні, навіть від "українського комунізму", і назвали його кашапофілом.

Тоді висковив один з молоденьких, який не зовсім еше зеволонізував ся і веселим голосочком сказав: — Я знаю, що то є наші географічні кордони, а навіть знаю, як за далеко вони сягають.

І просядїли обличчя в трутнів: нарешті-то, втішились вони, найшов ся хоч один, що не змарнував даремно свого часу за границею, і наостриги уха.

— Наші географічні кордони починають ся коло Петлюри, а кінають ся коло Скоропадського! — випав одним духом той і сів. Між трутнями счинилося заміанє, бо ніхто такого споризу не сподївав ся...

— "Nota bene"! — закричав на них Писнячевський. — Слово належить трутнєві Б. С. — Той почав: "Бачу можливість утворєня двох таких кордонів: письмом і вірою. Чи не час би нам поміркувати і вирішити: як нам далі писати — чи кирилицею, що завше буде мостом між нами і Москвою і муром між нами і Європою, чи латинкою, яка стане мостом до культурної Європи і муром відносно варварської Московії?".

— Щоє не подобають ся мені оті мости, — заговорив один з трутнів. — Се-ж значить, що ми мусимо вже ліпшом ходити? — "Nota bene"! — крикнув на него Писнячевський.

— Ти сам "nota bene" — огризнув ся той і замовк, а В. С. продовжав.

— Отже се кордон письма, а тепер кордон — віри: Конечно відірватись формами зовнішними від віри московської, а се обітати попам бороди та патли, зузити рукави, порвати з патріярхами і значеєм старосівітським навязати зносини з українським богом. Сим звалимо другий страшний для нас міст до Московії.

— Знова будемо літати! — палнув той, що находить ся в стані єволюції між метеликом і трутнем, але побачивши "nota bene" — замовк.

Дальше розпочали наради над названєм безпосередних зносин з богом. Рішено розпочати переговори через Петлюру, "via" "матка боска євєстохоска". Се всправі кордону віри. В справі-ж кордону письма рішено йти шляхом єволюційним, друкуючи "Волю" половиною кирилицею, а половиною латинкою. Єволюція продовжуєт ся.

В. Кереньєв.

КОМУНІЗМ І КУЛЬТУРА.

Від найперших кроків своєї діяльності совітська власть показала, що вона вимково високо ставить всі заходи над просвітою народних мас і особливу увагу присвячує культурному будівництву. В своїй першій декларації з дня 29. жовтня 1917 року комісар народної просвіти Луначарський писав:

"Всяка дійсна демократична власть в області просвіти в країю, де панують безграмотність і невіжество, повинна поставити за свою першу ціль боротьбу проти сего лиха. Вона повинна добитись в найкоротшім часі загальної грамотності шляхом організації сіт шкіл, відповідуючих вимогам сучасної педагогіки і заведення загальної обовязкової навчання, а разом з тим заложений ряд таких учительських інститутів і сємінарів, котрі як найскорше дали-б сильну армію народних педагогів, потрібну для загального навчання населєня цілої Росії".

Вся дальша діяльність як комісаріату народної просвіти, так і всіх органів совітської власти в центрі і в місцях ярко показала, як много уваги присвячує робітничо-сєльське правительтво питанням образованія і просвіти. Розумієт ся, пролетаріят і органи його власти не могли і не хотїли прийняти в цілости спадщину буржуазної культури, котра дісталася їм від попередників. Розумієт ся, пролетаріят хотів насамперед утворити свою власну культуру, котра-б цілком задовольняла його вимоги і стремління, але він ясно зрозумів, що будівництво нової культури можливе тільки після того, як буржуазна культура буде ним критично перероблена і присвоєна. Він ясно бачив, що без поширеня просвіти не може бути і мови про правильну і корисну працю в області першої культури. Тому він дуже обережно відніє ся до старих, часто пережитих і вимираючих останків буржуазної культури, але бояв ся їх знищити перше, чим він остаточно не вивяснить собі, яку користь може він витягнути з них для свого власного культурного будівництва.

Сі заходи про охорону культури, в більшій своїй часті при моє ворожі пролетаріатови, назвичайно характеристичні для після жовтневого періоду російської революції. Пролетаріят прагнув учини ся і стремив до усвоєня культурних завоювань минувшини, але він підходив до сеї минувшини дуже критично, і з великою обережністю.

Дореволюційна школа різко ділилась після категорій. Для робітничих і сєльських мас існувала елементарна, зде поставлена низша школа з дуже коротким курсом; для клєс заможних були гімназії, реальні школи і інші школи високого типу, отворавші двері до університетів; для управлєлювачього шляхетського стану були утворені багато обставлєні "інститутами", "корпусами" і інші спеціальні школи. Вище образованє було доступне тільки для осіб управлєлювачього стану, так як для вступу вимагано скінченя середньої школи, котра через матеріальні і інші причини цілковито не була доступна для сєлян і робітників.

На місце сєх ріжнородних шкіл комісаріят народної просвіти завів одну трудову школу двох степенів. Вєржа рїжнородності і пєстрота рїжнородної підвали були зведені до єдиного. Нова школа ділить ся на два стєпені: першу — для дїтїй від 8 до 13 літ (5-літній курс), другу — від 13 до 17 літ (4-літній курс). При сїм до єдиної школи прилучують ся дїтє садди для дїтїй 6—8-літнього віку.

Під теперішній час кожда дїтина Росії має право йти до школи єдиного і того самого типу і так само мати можливість скінчення її, дістати вище образованє.

Ся одна трудова школа є в повнім зміслі загально доступною для всіх. Всяка платня за науку скасована. Мало того, чтобы улекшити працю учеників, всі вони безплатно дістають потрібні учебні запомоги. Але совітська власть на тім не остановилась. Вона безплатно дає всім ученикам гарячу поживу (сїданє), а незможним дає також обув і одежу.

Не лише по всіх школах зістали заведені безплатні гарячі сїданки для всіх учеників, але і в загальнім житю дїти були поставлені в багато ліпші услївї відносно поживи, чим дорослі. Спеціальним декретом зістав заведений окремий дїтєчий пайок побільшеного розміру, причім в містах ряд проности шляхом організації сіт шкіл, відповідуючих вимогам сучасної педагогіки і заведення загальної обовязкової навчання, а разом з тим заложений ряд таких учительських інститутів і сємінарів, котрі як найскорше дали-б сильну армію народних педагогів, потрібну для загального навчання населєня цілої Росії".

Ся одна трудова школа є в повнім зміслі загально доступною для всіх. Всяка платня за науку скасована. Мало того, чтобы улекшити працю учеників, всі вони безплатно дістають потрібні учебні запомоги. Але совітська власть на тім не остановилась. Вона безплатно дає всім ученикам гарячу поживу (сїданє), а незможним дає також обув і одежу.

Не лише по всіх школах зістали заведені безплатні гарячі сїданки для всіх учеників, але і в загальнім житю дїти були поставлені в багато ліпші услївї відносно поживи, чим дорослі. Спеціальним декретом зістав заведений окремий дїтєчий пайок побільшеного розміру, причім в містах ряд проности шляхом організації сіт шкіл, відповідуючих вимогам сучасної педагогіки і заведення загальної обовязкової навчання, а разом з тим заложений ряд таких учительських інститутів і сємінарів, котрі як найскорше дали-б сильну армію народних педагогів, потрібну для загального навчання населєня цілої Росії".

Ся одна трудова школа є в повнім зміслі загально доступною для всіх. Всяка платня за науку скасована. Мало того, чтобы улекшити працю учеників, всі вони безплатно дістають потрібні учебні запомоги. Але совітська власть на тім не остановилась. Вона безплатно дає всім ученикам гарячу поживу (сїданє), а незможним дає також обув і одежу.

Не лише по всіх школах зістали заведені безплатні гарячі сїданки для всіх учеників, але і в загальнім житю дїти були поставлені в багато ліпші услївї відносно поживи, чим дорослі. Спеціальним декретом зістав заведений окремий дїтєчий пайок побільшеного розміру, причім в містах ряд проности шляхом організації сіт шкіл, відповідуючих вимогам сучасної педагогіки і заведення загальної обовязкової навчання, а разом з тим заложений ряд таких учительських інститутів і сємінарів, котрі як найскорше дали-б сильну армію народних педагогів, потрібну для загального навчання населєня цілої Росії".

Ся одна трудова школа є в повнім зміслі загально доступною для всіх. Всяка платня за науку скасована. Мало того, чтобы улекшити працю учеників, всі вони безплатно дістають потрібні учебні запомоги. Але совітська власть на тім не остановилась. Вона безплатно дає всім ученикам гарячу поживу (сїданє), а незможним дає також обув і одежу.

Не лише по всіх школах зістали заведені безплатні гарячі сїданки для всіх учеників, але і в загальнім житю дїти були поставлені в багато ліпші услївї відносно поживи, чим дорослі. Спеціальним декретом зістав заведений окремий дїтєчий пайок побільшеного розміру, причім в містах ряд проности шляхом організації сіт шкіл, відповідуючих вимогам сучасної педагогіки і заведення загальної обовязкової навчання, а разом з тим заложений ряд таких учительських інститутів і сємінарів, котрі як найскорше дали-б сильну армію народних педагогів, потрібну для загального навчання населєня цілої Росії".

і популярних праць, в тім числі знамениту російську історію Ключевського і інші його твори, праці Маркса (під редакцією Рязнова), Енгельса, Бебеля, Кавцького і інших.

Рядом з повнім зібранєм творів клєсників комісаріят почав видавати по знизженій ціні виданя окремих оповідань і статей і ілюстровані виданя творів (Пушкіна під редакцією Валєрія Брюсова, Некрасов під редакцією Чувковського, твори Тургєнева і ин.).

На чолі сего науково-популярного пїдвідділу видавництва стали профєсори К. Тимірязєв, Вальдєн, Вольф, Л. Берг, геолог Павлов, Блажков, Жітков і інші дїячі науки. Була випрацьована широка програма видаваня оригінальних і в перекладі творів по всіх галузях знаня (праці Соєнова, Фламаріона, Шейнера, Лорєнца, Беба і інших). Часть книг вже вийшла з друку.

Крім того книго-видавництво комісаріату зорганізувало видаванє ряду книг по теорії і практиці трудової школи, а також ряд перекладів творів Кіршєнштейнера, Зайдєля, Гуріта, Гола і інших західно-європейських педагогів.

В виду того, що комісаріят народної просвіти підприняв всі ті виданя в дуже широкім масштабі і друкував їх по 50—100 тисяч примірників, явилась можливість назначити надзвичайно низьку ціну на них. Так, наприклад, твори Чєхова продають ся по 1 рубль 50 коп. за том, в той час, як ринкова ціна їх доходила до 8—10 руб. і більше за том. Комісаріят продає свої виданя майже по ціні, яка його коштує, з надвишкою в 10—15 процент на пересилку. Вагалі за другий піврік 1918 року комісаріят видав поєрх 21,000,000 рублів на видавничє діло.

Не ограничуєт ся сїм, комісаріят народної просвіти по-ручив Максимови Горькому зорганізувати видавничєтво вибраної творів світової літератури. До єї серії пам'ятників світової літератури вхлєдять найліпші твори всіх часів і народів.

(Дальше буде.)

ЩЕ РОЗКРИТІЙ ОБМАН.

В Саровській пустині, Тамбовської губ., Темниківського пов., відбуло ся 12. грудня розкритє моєв Сєрафима Саровського ("чудотворця").

Присутними були представники ріжних* організацій і установ, губєлюпокуму, губєстї і інших. Представники повітових міст: Спаська, Тамбовської губ., Ардатова, Нижньогородської губ., Керєньєв і Краснослободська, Пензєнської губ., саровського і темниківського духовєства трох пікорів. Перед самим розкритєм духовєство намагалось не допустити до сего, заявляючи, що присутні не годні бачити моєв, потім ставило умови, чтобы моєв не показувати народови. По довгих суперєчках і змовлєнях, почалося розкритє. Гробниця оказалась срібною, вилоченою; в гробниці — кипарисова домовина, в якій в дорогих, шитих золотом, фарєвях і шовкових покривлах лежала постать обмотана чорною шовковою мантією. Коли зняли мантію і розпорили білу матерію, оказалося що постать зроблена з вати, на руках якої були поручні з золотих парчі; замість ніг лежали туфлі з великими аметїстами в жемчужній оправі. У ватї знайдено було старі, темно-коричнєві, розпавші кости, причім недохватало позновок, ребра, дєкілька костий нижньої чєлєсти; рижє волосє бороди і годлив приязнє до чєрепа стрїчками. Розібранє провадило духовєство. На деяких кістках знайдено валповє поналіплюванє і позасиханє плєсєнничєства. Підчас розкритя робились фотографічні відбитки. Потім було дозволено оглянути моєв всім присутним і богомольцям. Після оглядин моєв закрито шкляннюю рамою і запечатано чотирма печатками. Розкритє викликало серед богомольцїв зацікавлєнє. Невдоволенє розкритєм "святото" обману осталося тільки духовєство. ("Изєстїя".)

* Nota bene — уважай добре.

Волинськє.